

KANSANSATUJA

- A. Karhulla oli juustonpala suussa. Kettu pyysi sitä monta kertaa, mutta karhu ei sitä ketulle antanut. Kettu kysyi viimein: "Tiedätkö mistä nyt tuuli käy?" Karhu sanoi: "Pohjoisesta.", ja silloin juustonpala pääsi sen suusta. Kettupa otti nopeasti palan ja juoksi isolle kivelle. Siinä nyt kettu iloisena¹ istui ja söi juustoa. Kettu ei ensinkään halunnut tulla kiveltä alas. Silloin karhu samalla tavalla kysyi ketulta: "Mistä nyt tuulee?" Mutta kettu rutisti hampaansa yhteen ja sanoi: "Idästä."
- B. Kettu putosi kerran kaivoon. Kulki siitä ohitse vanha vuohi ja kuuli ketun huudon kaivosta. "Tämä vesipä on vasta hyvää", huusi viekas kettu, "Se on kuin mettä." Vuohi pysähtyi ja katsoi kaivoon. "Hyppää alas, vuohikulta", pyysi kettu. "Tämä vesi vie varmasti sinulta janon." Tyhmä vuohi hyppäsi silloin veteen ja hukkui aivan ketun eteen. Kettu nauroi ja näytti kieltänsä. Sitten se astui vuohen selkään ja kiipesi ylös kaivosta.
- C. Paimen istui kerran joen rannalla ja veisteli puuta. Vahingossa putosi veitsi hänen kädestänsä ja meni pohjaan. Suruissansa hän alkoi katkerasti itkeä. Ahti kuuli hänen itkunsa, tuli paimenen luo ja kysyi häneltä: "Mitä itket?" Paimen sanoi, että hänen veitsensä putosi jokeen. Ahti sukelsi pohjaan ja toi paimenelle kultaveitsen. Paimen ei ottanut sitä vastaan, vaan sanoi: "Ei se ole minun veitseni." Hän itki yhä edelleen.

Ahti sukelsi uudelleen pohjaan, toi hopeaveitsen ja tarjosi sitä paimenelle. Tämä virkkoi taaskin: "Ei se

¹kettu iloisena = iloinen kettu

ole minun veitseni." Ahti sukelsi vielä kerran pohjaan ja toi paimenelle rautaveitsen. Sen tämä iloisena² omisti. Mutta mitä teki Ahti? Hän kiitti paimenen rehellisyyttä ja lahjoitti hänelle ne toisetkin veitset.

Ihmiset saivat kuulla tapauksesta. Silloin muuan toinen paimen ajatteli: "Ehkä minunkin voi käydä yhtä onnellisesti." Hän meni joen rantaan, heitti veitsensä jokeen ja alkoi itkeä. Ahti tuli taas, toi kultaveitsen, tarjosi sitä paimenelle ja sanoi: "Tätäkö itket?" Paimen sanoi: "Juuri sitä." Hän ojensi kätensä ja aikoi ottaa sen. Mutta Ahti inhosi paimenen petollisuutta, meni pois ja vei kultaveitsen mukanaan. Paimen menetti näin omankin veitsensä.

²tämä (paimen) iloisena = tämä iloinen (paimen)

kansansatu, -sadun, -satua, -satuja	folktale, folkstory
karhu, karhun, karhua, karhuja	bear
pala, palan, palaa, paloja	bit, piece, lump
suu, suun, suuta, suita	mouth
kettu, ketun, kettua, kettuja	fox
-pa, -pä	emphasizing particle
viimein	finally, at last
pohjoinen	north
päästä, pääsen, pääsi, päässyt (intr.)	to get off
juusto pääsi suusta	the cheese dropped out of his mouth
päästää, päästän, päästi, päästänyt (tr.)	to let go
kivi, kiven, kiveä, kiviä	stone
iloinen, iloisen, iloista, iloisia	merry, happy
ei ensinkään	not at all
tapa, tavan, tapaa, tapoja	way, manner, custom
rutistaa, rutistan, rutisti, rutistanut	press, squeeze
hammas, hampaan, hammasta, hampaita	tooth, cog
yhteen	together
itä, idän, itää	east
kaivo, kaivon, kaivoa, kaivoja	well
pudota, putoan, putosi, pudonnut (intr.)	to fall
pudottaa, pudotan, pudotti, pudottanut (tr.)	to drop, let fall
ohitse (ohi)	by, past
vuohi, vuohen, vuolta, vuohia	goat
huuto, huudon, huutoa, huutoja	cry, yell, call
huutaa, huudan, huusi, huutanut	to call, shout, yell
viekas, viekkaan, viekasta, viekkaita	sly, foxy
vasta	really, only; anti-
mesi, meden, mettä, mesiä = hunaja	honey
pysähtyä, pysähdyn, pysähtyi, pysähtynyt (intr.)	to come to a stop, halt
pysähdyttää, pysähdytän, pysähdytti, pysähdyttänyt (tr.)	to stop, cause to stop

alas	down
hyppätä, hyppään, hyppäsi, hypännyt	to jump, leap
tyhmä, tyhmän, tyhmää, tyhmiä	stupid, foolish, silly
hukkua, hukun, hukkui, hukkunut (intr.)	to drown
hukuttaa, hukutan, hukutti, hukuttanut (tr.)	to drown, sink, lose
nauraa, nauran, nauroi, nauranut	to laugh
selkä, selän, selkää, selkiä	back
kiivetä, kiipeän, kiipesi, kiivennyt	to climb
ylös	up
paimen, paimenen, paimenta, paimenia	shepherd, herdsman
veistellä, veistelen, veisteli, veistellyt	to whittle
veitsi, veitsen, veitseä, veitsiä	knife
vahingossa	by accident
pohja, pohjan, pohjaa, pohjia	bottom; north
suru, surun, surua, suruja	sorrow, grief
suruissansa	in his grief
itkeä, itken, itki, itkenyt	cry, weep
katkera, katkeran, katkeraa, katkeria	bitter
Ahti	god of lakes (comp. Neptune)
sukeltaa, sukellan, sukelsi, sukeltanut	to dive
kulta, kullan, kultaa, kultia	gold; darling, dear
ottaa vastaan	to receive, accept
yhä edelleen	still (continuous)
uudelleen	again
hopea, hopean, hopeaa, hopeita	silver
virkaa, virkan, virkkoi, virkkanut	to utter, say
rauta, raudan, rautaa, rautoja	iron
rehellisyys, rehellisyyden, rehellisyyttä	honesty, integrity
lahjoittaa, lahjoitan, lahjoitti, lahjoittanut	to give a present, to donate
tapaus, tapauksen, tapausta, tapauksia	case, event
muuan (muutama)	a, an, a certain
onni, onnen, onnea	luck, happiness, fortune
heittää, heitän, heitti, heittänyt	throw, cast
ojentaa, ojennan, ojensi, ojentanut	extend; correct

inhota, inhoan, inhosi, inhonnut	detest, abhor
petollisuus, petollisuuden, petollisuutta, petollisuuksia	deceitfulness
menettää, menetän, menetti, menettänyt	to lose
periä, perin, peri, perinyt	to inherit
uskoa, uskon, uskoi, uskonut	to believe, trust, have confidence
hermostua, hermostun, hermostui, hermostunut	to get nervous, lose one's nerve
katua, kadun, katui, katunut	to regret, repent, feel sorry
aivastaa, aivastan, aivasti, aivastanut	to sneeze
yskiä, yskin, yski, yskinyt	to cough
sääliä, säälin, sääli, säälinyt	to pity, sympathize
suuttua, suutun, suuttui, suuttunut	to become angry, take offense

Kysymyksiä

- A. Mikä karhulla oli suussa? Missä juustonpala oli?
Kuka pyysi sitä? Kenelle karhu ei sitä antanut? Mistä
juuston pala pääsi? Minkä kettu otti? Minne kettu
juoksi? Mistä kettu ei halunnut tulla alas? Miksi
juusto ei päässyt ketun suusta?
- B. Mihin kettu putosi? Kuka kulki ohitse? Mitä vuohi
kuuli? Minkälaista vesi oli? Mihin vuohi katsoi? Mitä
tyhmä vuohi teki? Mihin vuohi hukkui? Mistä kettu kiipesi
ylös?
- C. Missä paimen istui? Mikä putosi hänen kädestänsä?
Mitä paimen itki? Minkä Ahti antoi paimenelle? Miksi
Ahti lahjoitti paimenelle kaikki veitset. Mitä Ahti
kiitti? Mistä ihmiset saivat kuulla? Kuka myös halusi
saada kultaveitsen? Mitä hän teki? Mitä Ahti inhosi?
Minkä petollinen paimen menetti?

- D. Mikä eläin suomalaisissa kansansaduissa on aina viekas? Minkälainen eläin karhu on? Kuinka vanhoja eläinsadut ovat? Kuka kirjoitti paljon eläinsatuja? Miten kansansadut ovat syntyneet? Kenen eläinsatuja te tunnette? Mitä amerikkalaisia kansansatuja tunnette? Mitä suomalaisia kansansatuja tunnette? Kenen saduista pidätte? Ketkä pitävät saduista? Kenelle luette satuja illalla?

Harjoituksia

A. MODEL: Veitsi putoaa. - Veitsi putosi.

1. Minä pudotan veitsen.
2. Vuohet hukkuvat.
3. Kettu hukuttaa vuohet.
4. Juusto pääsee suusta.
5. Karhu päästää juuston suusta.
6. Ihmiset pysähtyvät.
7. Te pysähdytätte heidät.
8. Poika käy koulua.
9. Käytän lasta lääkärissä.

B. Huomatkaa seuraavassa intransitiivisen ja transitiivisen verbin käyttö:

MODEL: Lasi putosi. minä - Minä pudotin lasin.

1. Vuohi hukkui.	kettu
2. Poika pääsi koulusta.	opettaja
3. Auto pysähtyi.	ajaja
4. Lapsi kävi kaupassa.	isä
5. Hinnat putosivat.	kauppiaat

C. MODEL: Mies nauroi. - Miestä nauratti.

(The man laughed. - The man felt like laughing.)

1. <u>Lapsi</u> <u>itki</u> .	4. <u>Te</u> <u>väsytte</u> .
2. <u>Olen</u> <u>aivastanut</u> .	5. <u>Minä</u> <u>nukun</u> .
3. <u>Hän</u> <u>on</u> <u>yskinyt</u> .	6. <u>Tyttö</u> <u>suuttui</u> .

D. MODEL: Sinä pyörryit. - Sinua pyörrytti.

(You fainted. - It made you dizzy.)

1. <u>He</u> <u>pelkäsivät</u> .	4. <u>Olemme</u> <u>haukotelleet</u> .
2. <u>Hän</u> <u>katuu</u> .	5. <u>Ahti</u> <u>inhosi</u> .
3. <u>Me</u> <u>säälimme</u> .	

E. Täydentäkää seuraavat lauseet käyttämällä hän-sanana
annettuja muotoja:

MODEL: Inhoan... - Inhoan häntä.

1. Uskotko....	hän
2. Pyydämme... juhliimme.	hänet
3. He puhuvat... hyvää.	häntä
4. Kiitän... siitä kirjasta.	hänen
5. Te väsytte... pian.	hänestä
6. Isä ajattelee...	häneen
7. Kaikki säälivät...	
8. Hermostuin...	
9. Kuuntelitko... radiosta?	
10. Katsokaa...	

yhteen

vrt. yhdessä	together
He matkustivat yhdessä lastensa kanssa.	
He menivät yhdessä kouluun.	
He panivat rahansa yhteen ja ostivat auton.	
He muuttivat yhteen asumaan.	

vasta

Siinäpä vasta mies!	There really is a man!
Se vasta oli suoraa puhetta!	That indeed was said to the point. (honestly said).
Vasta nyt hän on tullut.	
Tämä on vasta alkua.	
Hän tulee vasta huomenna.	
vrt. saunavasta tai -vihta	
vasta-aine	counter agent
vastahyökkäys	counter attack

ottaa vastaan

Hänet otettiin juhlallisesti vastaan.
Lääkäri ottaa vastaan potilaita kaikkina arkipäivinä.
vrt. vastaanotto
Hänelle järjestettiin komea vastaanotto.
Tapasin tuttavani lääkärin vastaanotolla.
Tilasin vastaanoton tohtori Hämäläiseltä.
Lääkärien vastaanottohuoneissa on aina vanhoja lehtiä.
vrt. olla vastassa
Olin häntä vastassa asemalla.
Menetkö häntä vastaan asemalle?
Tulin häntä vastasta asemalta.

